

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv
Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor**

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

53. Tres mortui ad vitam reuocati.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

cidere refides, & extingui: fuit tamen sepulchri ad prodigia diuina, quam imaginum virtus potentior, illa inquam prodigia, quæ magis illustrat raritas; & possint à me vel centena, nisi tædio caueam referri. Vnum ergo depromo ex actis publicis admodum singulare. Goæ puer in lucem venit, qui nominalibus Ventura dictus est, significatione patria rebus perperam congruente, exilibus siquidem in modum digiti natus est tibiis, hoc, est osliculis vna pelle contactis, & solutis præterea genibus, idcirco ferendo corpori planè inutilis, quod pedum vice reptando manibus traheretur. Hunc sibi alendum Ioannæ Fonscæ matronæ nobilis pia caritas optarat, educabatque pro filio: quare ponè trahentem flaccidas tibiis, manibusque serpentem absque mœre nequibat cernere, nec longo illo quo languentem apud se habuit quinquennio defutura erat medicationis, sedulitas, sumptusve misello infanti, si quid inde ad sanandum illum consequi expectasset. Cuius tamen nulla humanitùs patebat via, repensurus opinor pietatem matronæ Deus optatissimo euentu hanc illi aperuit, vt ad S. P. Xauerium confugeret: coram ergo puerum illi sistit, enixe flagitat inter tot eius caritatis, & potentia decora accenseri hoc etiam velit, vitæque dimidium innocenti illi semimortuo donet; sancit autem preces suas hoc voto se, suis manibus puerum per dies nouem ad eius sepulchrum quotidie laturam, & præstare occæpit illo ipso die, quod pollicebatur. Fluebat tertius voti dies & ecce inter brachia illius gliscere puero per genua & tibiis vigor insolitus; petit humi deponi, quam vix contigerat cum in pedes, quod nunquam potuerat assurgit, eneruibus antehac & emortuis tibiis percommodè nititur; quibus dum pergitur in exsoluenda voti fide, quotidiano carniū accessu auctis, nono demum die pueri annis, & corpori conformes extitere.

Sequamur ad vltimum, de mortuis dicere quos vita functum Xauerium in vitam excitasse fides publica confirmauit. Sed prius indictos non prætereamus, quibus naturæ vitio excludendis hac luce, obtinuit tamen vt in eam venirent. Sterilibus enim coniugatis prolem sapius impetrauit, & frequentes Cotate ad illius ædem visebantur etiam ethnica quæ filiolos infantes illi dedicabant, eius precibus acceptos professæ, æt tum oblati ex promissione donariis, tum indito pueris Francisci nomine, exorata ex eo gratiam testatæ. Has inter ethnica, diu infœcunda; post eius, quas expetierat, precibus mater facta, Francisci nomine infantem vocauit, qua tam inaudita nomenclatione, suæque superstitioni tam iniuifa, offensi ad furorem propinqui miseram pessimè, at non diu impune multarunt; omnes nocte eadem, mors oppressit. Qua suorum morte, quam suscepti filij miraculo vehementius persuasa, in templum accurrit & salutis fonte cum Filio Iota Christianis accessit.

Nunc de rediuiuis in India quos suscitauit Xauerius; infans fuit mulieris ethnica in regno Trauancoris filius, quo post sterilem diu thorum Sancti precibus impetrato, matrum se omnium beatissimam credit, sed eo, bimestri extincto, infelicissimam. Verum haudquaquam despe-

52
Steriles Xau.
precibus fœ-
cund.

53
Tres mortuū
ad vitam re-
uocati.

rans meliora, in aedem Xaverij accurrit, filij cadauer secum portans, & ad illius effigiem dolore ac lacrymis perdita, querelis causam non precibus perorat. Hæccine nimirum illa esset digna homine pietas? matri miseræ tot annos sterili, prolem donare, illico rapiendam? hac scilicet lege in eos esse beneficium qui de ipsius confisi bonitate, suum illi animum, ac vota prosternerent? sibi optabilius futurum non audiri, & viuere sterilem quam accepto vix orbatam filio, æternum lugere. Quæ illa dum quodammodo exprobrat, filium protensis ad Sanctum manibus, volebat ab eo vel recipi mortuum, vel reddi sibi viuum: auditur, extorquet seu precatationis seu querelæ fructum; restituit Sanctus animam filio, & filium matri, quem gestans papillis affixum, refert se domum vociferans, & gaudio amens, narratque obuiis quibusque gesti miraculi seriem. Eandem æque feliciter sed reuerentius, & sensu valde religioso formam adhibuit alia femina: puellam pepererat mortuam Maria Miranda, Manapare; qui pagus est oræ piscariæ Comorino vicinus, parienti aderat è cognatis mulier, quæ infantis misera, luce hac simul & æterna æternum canturæ, illam inter brachia sursum tollit, & madentibus oculis, Pater Xaveri! ait, qui olim hic animarum causa tam multa passus es, vt eas in cælum induceres, certò si adhuc nobiscum hic fores, non ferres misellam hanc animam in sempiternum viuere infelicem; quanto nunc minus id tibi ferendum est, Beato, Dei præsentia, & potentia gaudenti, cuius beneficio nihil non potes, ad seruandam animam pereuntem; puellæ huic vitam corporis redde, & tui perpetuum memores, Franciscam de te vocabimus. Sic precata mox puellam cernit velut è somno vigilantem, oculos aperire; que ritè abluta Christi Fonte, Franciscæ nomine, dicta est, vixitque deinceps incolumis. Mirabilius aliud reuocati ad vitam pueri, qui Thoma Crucio patre natus, honesto in ora Trauancoris Manacorini ciue, post mensem Baptisino lustratus fuerat; sed die eodem, vomitu, & dysenteria correptus, breui absumptus est: iacuerat mortuus horas septem, & sepeliendo comparabantur funebria, cum forte illic nescio quis familiarium, patrem videns, dolore, & lacrimis confici, cur, ait, sancto Cotarensi pro illo aliquid non voues, vt quod aliis concessit, viuum tibi filium rependat: nisi non putas fore Christiano, quàm extiterit nuper mulieri ethnica largiorem, eius saltem exemplo confide securus, & audens petito: leue ac facile P. Francisco est, talia tanto, quod nobis arduum videtur, mortuum in vitam excitare. Ad hæc Thomas in cælum suspiciens Xaverium inuocat, spondet eius templo grandis pecuniæ largam stipem, si petitionis compos fiat, & puerum Francisci nomine vocaturum: sub hæc aduertens in puerum oculos putat illum palpebras mouere, nec falso; nam propius contuens viuum deprehendit, & in cumulum gratiæ etiam valentem; neque hic prodigij meta. Paucis annis ter idem puer ex morbis lethalibus periclitatus est, ter suis precibus, & votis Pater, illum à Xaverio impetrauit, quod dum factitaret videbatur sibi per somnum spectare Xaverium coram Deo flectentem genua, orantemque pro pueri sanitate; posttidie

comperiebat incolumem, & bellè valentem. *Hac pauca*, (vt claudam hoc caput cum cognitoribus R. Rotæ, referentibus de illo ad summum Pontificem, (*Hac pauca de multis que in processibus de P. Francisco Xaueio continentur, collegimus: nec dubium quin multo plura, & magnificentiora colligi potuerint, si tempore suo facta solemniter conquisitio esset, sed iam in re tam antiqua versabamur, vt ex illa etate ad nostram pauci tantum superfuerint, quos visa est ad id diuina providentia reseruasse: Nam si extra cancellos diffundi libuisset, quibus me volui intra publicas tabulas circumscribi, ante annos septem, & triginta confectas, ad petendos Xaueio in terris Beatrum honores; si temporibus aliis, locisque extra Orientem colligere, omnia gloriosè ab sancto Apostolo peracta, magnæ molis volumen sola miracula conficerent, foretque forsitan is liber historiarum miraculum.*

Præstare arbitror spectemus, quo pacto Sanctus ipse de se singulare elaborarit miracula, quam quibus miraculis aliorum bono, fecerit illum Deus mirabilem: Iam ergo virtutes illius aggredior ad quarum excellentiam diuinam, sapiens æstimator mirum nihil dixerit eorum quæ supra naturæ mensuram, & ordinem gessit. Sunt illa eius stupenda fateor & rara, vitam sanctis donare, sedare nutu ventos & maria, demere aquis saluginem, easque potui aptare; longinqua prospicere & futura; linguis variis loqui ignotis & barbaris; locis variis eodem tempore adesse, integros solum in fugam exercitus fundere, aliaque numero, & magnitudine admiranda; ob hæc attamen sola qui Xauerium suspicit, huic Holofernis oculos imputem, per quos de illa formosissimæ Iudithæ cœlesti specie nihil eius animum rapuit præter Sandalia. Sunt illa Xauerij miracula non ipse Xaueius, nec eget cothurno gigantis, vt appareat gigante procerior, sed quia paucorum est rebus pretium dicere, quæ ab humanis procul, diuini aliquid sapiunt; essent primum noui hominibus fingendi oculi; tum sanctimoniam excellentis, pulchritudo cœlesti, & originariæ veneres, magistra manu diuini Spiritus depingenda, cum ea virtutum habitudine inter se mutua quæ illam componunt sanctitatem, & qua Deo archetypo suo similiores sunt: illic splendent luculentius meriti maiestate, ac pretij nomine. Quod cum sciam optari haud minus inaniter, quàm cogitare de exprimendo coloribus animo, & rebus quæ sensum fugiunt pingendis; liceret saltem quod ars docet, de vestigio hominis, integrum hominem metiri: & sanctitatis ad hoc vestigium ex iis legere, quæ decem per annos Apostolicis excursionibus, peragratō impresse Orienti. Sed enim obducta magnam partem latent: quid enim poterant virtutis heroicæ insignia decora apud hominum genus obtinere, rude, Barbarum, belluinum, ad memoriæ perpetuitatem; si erat apud illos sanctitas Christiana, non modo peregrina sed etiam Barbara: homines vero de Societate cum eo aliquamdiu versati, vt in rebus supra morē humanum modumque subiectis, præter suam admirationem, nihil satis liquido explicant, aiunt se argumento succumbere, suppetere sibi tot ac

54

Sanctitas
mæ Xau.

Qq 2

tanta